

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 17 juni 2022

Onderwerp: Sterke sociale basis

Geacht College,

Op 9 mei 2022 organiseerde de Participatieraad Zwolle een “ontmoet en groet”. Tijdens deze bijeenkomst waren zo’n 70 mensen aanwezig variërend van mensen uit het werkveld, vertegenwoordigers van belangen (cliënten/patiënten)organisaties, Zwolse inwoners, leden van de gemeenteraad, een medewerker van de gemeente en wethouder van Willigen. Het thema van de middag was: ‘versterken sociale basis’.

U hebt in uw hervormingsagenda Sociaal Domein een visie geformuleerd met betrekking tot de sociale basis:

De sociale basis bestaat voor het grootste gedeelte uit mensen die voor zichzelf en elkaar zorgdragen en met elkaar een gemeenschap vormen. (Professionele) ondersteuning is bedoeld om die kracht te versterken en een extra vangnet te bieden voor kwetsbare mensen. Bij voorkeur is dat regulier aanbod dat om die reden (nog) inclusiever en toegankelijker moet worden voor kwetsbaren. Zo werken we aan inclusiviteit. Het gaat ook om de verschuiving van individueel naar groepsaanbod. De rol van (professionele) ondersteuning is dan om dat te stimuleren, om mensen toe te leiden tot dit aanbod, en initiatieven en activiteiten met elkaar te verbinden. Minder gaat het om het zelf organiseren van nieuw aanbod. Krachtige samenleving betekent ook ruim baan voor inwonerinitiatieven en sociaal ondernemerschap.

Met de ambities:

- 1) Inwoners hebben betekenisvolle sociale contacten en dag invulling
 - 2) Inwoners zijn vitaal en gezond
 - 3) Inwoners hebben gelijke kansen op een zelfredzaam leven.
- met daarbij de gewenste beweging
- van apart naar gewoon
 - van deelprobleem naar totaaloplossing
 - van zorgen voor naar zorgen dat
 - van individuele zorg naar samenbrengen vragen

Tijdens de 'ontmoet en groet' zijn aanbevelingen opgehaald die we u graag voorleggen in een advies.

Betekenisvolle sociale contacten

- Wij adviseren u om initiatieven op buurtniveau, georganiseerd door de bewoners zelf, te stimuleren zodat mensen elkaar in hun eigen omgeving kunnen ontmoeten. Mensen zijn niet bij voorbaat gewend om naar elkaar om te zien, mede omdat buurtbewoners elkaar niet altijd kennen. Dit vraagt om een omslag in het omgaan met elkaar. Daarbij zijn mensen soms verleerd om hulp te vragen, aan de andere kant zijn mensen bang om hulp aan te bieden. Wij adviseren u om in te zetten, bijvoorbeeld met een campagne, in het omzien naar elkaar.
- Stimuleer daarnaast welzijnsorganisaties om laagdrempelige buurtactiviteiten aan te bieden zoals bijvoorbeeld al georganiseerd wordt in Buurtcafé Holtenbroek en informeer de inwoners, in de betreffende buurt, huis-aan-huis met bijvoorbeeld flyers in diverse talen.
- Wij adviseren u om de inwoner in zijn eigen omgeving op te zoeken en in te zetten op het aangaan van persoonlijke contacten. Ook zijn er veel alleengaanden in Zwolle die het moeilijk vinden om een stap naar 'buiten' te zetten. Mede vanwege de Corona pandemie zijn contacten steeds vaker digitaal, de vereenzaming en angst voor het aangaan van contacten is hierdoor toegenomen.
- Stimuleer ook de welzijnsorganisaties dit om inwoners op te zoeken. Het mooie voorbeeld "Vitaal en veilig thuis" zou kunnen worden uitgerold naar andere (moeilijk bereikbare) inwoners. Ook adviseren wij u om als gemeente in te zetten op informatiepakketten en die persoonlijk aan te bieden zodat de inwoner geïnformeerd wordt over het aanbod zorg, welzijn, sport en cultuur in de gemeente (geboorte, verhuizing, nieuwkomer, 18 jaar) en persoonlijk contact heeft met een medewerker van de gemeente en of een welzijnsorganisatie. Daarbij adviseren wij u om ook gebruik te maken van vertrouwenspersonen (kerk, moskee, sportclub), zij kunnen een rol spelen in het contact leggen. Veel burgers zijn het vertrouwen in de (lokale) overheid kwijt.

Zelfredzaam leven

- Uw ambitie is om in te zetten op gelijke kansen voor een zelfredzaam leven. Een mooi streven. Om zelfredzaam te zijn moet je de weg weten, de taal kennen en gemotiveerd zijn. Bovendien kan een klein persoonlijk netwerk zelfredzaamheid hinderen. Wij adviseren u om in samenwerking met het SWT, de huisarts, welzijnswerk en ook andere partijen zoals de kerk, moskee en het verenigingsleven te betrekken om kwetsbare inwoners te bereiken en waar nodig te ondersteunen.
- Ook wordt er tegenwoordig veel digitaal aangeboden aan en gevraagd van inwoners. Niet iedereen is in staat, ouderen om deze digitalisering te volgen. Denk aan ouderen of mensen met een andere taal. Voorheen was bijvoorbeeld "de Peperbus" het huis aan huisblad waarin veel initiatieven gemeld werden. Wij adviseren u om huis-aan-huisbladen en wijkkranten te blijven gebruiken voor informatie aan inwoners naast het digitale aanbod.
- U geeft aan in te willen zetten op de beweging van apart naar gewoon. De Participatieraad en de aanwezigen tijdens de 'Ontmoet en Groet' ondersteunen deze beweging van harte. Wij adviseren u in te zetten op het stimuleren van inwoners dat het laten zien dat je hulp en ondersteuning nodig hebt normaal is. Openheid is belangrijk, schaamte is niet nodig. Ook hebben mensen niet altijd helder wat ze nodig hebben aan ondersteuning. Tegelijkertijd adviseren wij u om duidelijk te zijn over wat er

mogelijk is. Soms verwachten mensen veel en vinden zij dat ze ergens recht op hebben. Deze vanzelfsprekendheid is niet altijd realistisch.

Sterke sociale basis

Een sterke sociale basis in Zwolle is een ideaal waar iedere organisatie naar toe zou moeten werken als stip op de horizon. Wij geven u daarbij de volgende aandachtspunten mee:

- Er wordt veel verwacht van de samenleving, maar helemaal zonder de hulp van organisaties, zal het voor sommige inwoners lastig zijn. Er moet maatwerk zijn.
- De sociale basis is een natuurlijke wisselwerking tussen buurtgenoten. Het verschilt per wijk, per school, per sportvereniging. Als er een paar actieve mensen in de wijk wonen, pakken ze het op en maken de buurt/school/sportvereniging enthousiast. Als deze natuurlijke aanjagers er niet zijn, wordt het lastig. Veel mensen zijn op hun eigen leven gericht, werken of studeren niet in de buurt, hun sociale contacten spelen zich vaak niet in de wijk af.
- We adviseren u om lotgenotencontactgroepen zoals de AA, beter bekend te maken en het SWT en andere partners vaker door te laten verwijzen naar deze partners. Ondersteun deze groepen die zonder professionals elkaar helpen en versterken door een ruimte aan te bieden waar zij kosteloos bijeen kunnen komen. Er zijn geen kosten verbonden aan deze bijeenkomsten maar veel lotgenotencontactgroepen kunnen niet meer door omdat de huurprijzen voor een locatie sterk stijgt en men geen budget heeft. Er is behoefte aan deze vorm van ondersteuning die voor de gemeente weinig kost maar een grote impact kan hebben op inwoners en zeker bij kan dragen aan een sterke sociale basis.

Armoede

- Voor deelname aan (sport)verenigingen kan armoede een drempel vormen. Er zijn wel fondsen om daarmee te helpen, mensen hebben echter vaak schaamte om te vragen. Dit belemmert mensen om mee te doen. Het participatiefonds is er slechts voor mensen tot 65, daarna is er geen financiële ondersteuning meer via fondsen, daardoor is het zelfs soms onmogelijk vanwege contributie om lid te worden van een ouderenbond en dan deel te kunnen nemen aan de activiteiten. Wij adviseren u om alle inwoners van Zwolle de mogelijkheid te bieden deel te kunnen nemen aan sociale activiteiten, ongeacht de leeftijd, om hun netwerk te vergroten. Wanneer dit vraagt om het wegnemen van financiële belemmeringen adviseren wij u deze weg te nemen.

Sociale kaart

- U geeft in uw visie aan, professionele ondersteuning in te willen zetten om mensen te ondersteunen in het versterken van eigen kracht onder andere door hen toe te leiden naar het aanbod in Zwolle en activiteiten en initiatieven met elkaar te verbinden.
- Tijdens de 'Ontmoet en Groet' werd in verschillende groepen aangegeven dat bij zowel professionals als bij inwoners niet bekend is welke aanbod er is in de sociale basis in Zwolle. Binnen Zwolle lijkt er voldoende aanwezig te zijn om mensen te ondersteunen naar een stevige basis, maar weten organisaties van elkaar niet dat ze bestaan, laat staan dat mensen die de sociale basis missen, de juiste weg weten te vinden. Veel organisaties vissen in dezelfde vijver. Voor de cliënten kan het

verwarrend zijn. Er is zoveel moois in Zwolle dat inwoners en professionals de weg kwijt raken. Wij adviseren u om als gemeente hierin de regie te nemen.

- Zowel inwoners als professionals moeten weten welk aanbod er is. Wij adviseren u om alle inwoners en professionals te informeren in duidelijke, begrijpelijke en toegankelijke taal over de mogelijkheden die er zijn in Zwolle.
- Veel mensen weten de weg niet en vinden het moeilijk om ergens aan te kloppen. Wij adviseren u om buddy's in te zetten die deze inwoners helpt bij het vinden van de juiste loketten. Veel inwoners kennen het SWT niet of vinden de drempel te hoog. Wij adviseren u om het SWT meer bekendheid te geven en de drempel te verlagen. Daarnaast adviseren wij u de huisartsen te actief te betrekken om die sterke sociale basis te helpen te krijgen. Zij hebben laagdrempelig contact met veel inwoners.
- In november 2019 heeft de Participatieraad u geadviseerd rondom de Hervormingsagenda waar het versterken sociale basis onderdeel van uit maakt. *De participatieraad adviseerde toen om te inventariseren welke organisatie waarmee bezig is. Zowel van betaalde organisaties als vrijwilligersorganisaties, zodat overlap kan worden teruggebracht en een efficiëntieslag gemaakt wordt. Daarnaast adviseerde de participatieraad om meer in te zetten op het Right to Challenge. Uw reactie was : De inventarisatie van de bestaande organisaties en waar ze mee bezig zijn, staat gepland voor het eerste kwartaal in 2020. We onderschrijven de noodzaak om de uitkomsten af te zetten tegen de beoogde resultaten. Van daaruit kunnen we waar nodig een efficiëntieslag maken om gericht te sturen in het belang van de inwoner. Wij horen graag wat er tot nu toe is gedaan en bereikt en of en welke plannen u eventueel hebt voor de nabije toekomst.*

Samenwerking

- U geeft aan de beweging in te willen zetten van individuele zorg naar het samenbrengen van vragen. Dit vraagt enerzijds om een goede sociale kaart en de kennis van die kaart bij professionals, informele organisaties en inwoners. Anderzijds van een goede samenwerking. Wij adviseren u om te kijken naar welke samenwerking in de gemeente goed gaat (bijv. Pierik) en dit ook uit te voeren in andere wijken in samenwerking met inwoners. Leer van het samenwerken en kracht van spontane initiatieven. Samenwerking kost tijd, tijd is geld. Niet iedere organisatie krijgt samenwerkingstijd vergoed.
- Wijkmanagers zijn de centrale figuren in een wijk, maak hen beter zichtbaar voor organisaties en bovenal voor inwoners. Verbinding tussen vrijwilligers en professionals brengt vaak veel tot stand, soms nog meer dan het oorspronkelijke doel. Meer samenwerking is wenselijk. Professionals werken soms wel samen maar inwoners met mooie initiatieven weten vaak niet van elkaars bestaan. Men vindt opnieuw een wiel uit. Zowel professionals als inwoners. Stimuleer als gemeente samenwerking, zet bijvoorbeeld een premie op samenwerking.

Inwonerbetrokkenheid: van zorgen voor naar zorgen dat

- De transformatie is ingezet van verzorgingsstaat naar participatie samenleving. Dit is bij organisaties/professionals bekend. Inwoners zijn hierin nog onvoldoende meegenomen. Wij adviseren u uitdrukkelijk om de inwoner mee te nemen in de transformatie van zorgen voor naar zorgen dat.

- Leg als gemeente het beleid duidelijk, begrijpelijk en toegankelijk uit en betrek de inwoners.
- Wat heeft de inwoner nodig om in zijn kracht te kunnen staan? Trek als gemeente samen op met (vrijwilligers)organisaties in het bevragen en betrekken van inwoners. En vraag aan professionals om naar een bijeenkomsten ook een inwoner mee te nemen. Hierdoor worden inwoners automatisch meer betrokken.

Betekenisvolle dagbesteding

- U geeft aan in te zetten op een betekenisvolle dagbesteding. Wij adviseren u om de organisaties die nu als taak hebben mensen met de afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen om ook werkgevers te begeleiden en te ondersteunen nadat mensen bij een werkgever zijn geplaatst.
- Mensen met een Wajong uitkering, mogen geen gebruik maken van de startbanen vanuit de gemeente (zij vallen onder het UWV). Wij adviseren u te onderzoeken of ook deze groep mensen ondersteuning kunnen krijgen en gebruik mogen maken van startbanen.
- De arbeidsmarkt is niet inclusief. Vraag inwoners en werkgevers wat er nodig is om meer inclusief te kunnen zijn. Gebruik hun input om gezamenlijk te komen tot een meer inclusieve arbeidsmarkt waarbij iedereen ongeacht achtergrond van betekenis kan zijn.

Tot slot

- Wij ondersteunen uw visie en missie die u in de hervormingsagenda hebt verwoord. Echter horen en zien we knelpunten in de uitwerking er van. Wij adviseren u om welzijnswerk, zorgaanbieders en ook kerken, moskeeën en verenigingen in te zetten als verbinders. Met als doel het aanjagen en ondersteunen van de sterke sociale basis. Zet tevens in op gemeentelijke ontschotting waardoor integrale benadering meer vanzelfsprekend wordt.
- Er is veel wantrouwen naar de overheid. De politiek heeft de taak om zich in de diversiteit van groepen te blijven verdiepen. De houding van de overheid t.o.v. de burger bevestigt zijn hulp-afhankelijkheid. Er is veel wantrouwen naar mensen toe, veel regels zijn gebaseerd op wantrouwen en niet op belangen van mensen. Wij adviseren u om in te zetten op het terugverdienen van vertrouwen door inwoners te betrekken en te luisteren naar wensen en behoeften. Ga naar de inwoners toe in de voor hen 'eigen omgeving'.

Mocht ons advies aanleiding geven tot vragen of opmerkingen dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet,

Aljona Wertheim
Voorzitter Participatieraad Zwolle